

DE GEKLOONDE MAMMOET - 4
GROOT LICHT - 12
SPELLETJES EN KOOKHOEK - 10

WINTER HET KIKKERTJE

JE BEESTIGE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

LID WORDEN

Om lid te worden surf je naar www.jnm.be/lidworden en vul je het inschrijvingsformulier in. Je krijgt betalingsinstructies per e-mail.

- 5 euro voor introductieleden: voor iedereen in het eerste jaar dat je lid bent
- 18 euro voor piep-, ini- & gewone leden, geboren in de jaren 1988 tot en met 2006
- 18 euro voor steunleden, geboren in 1987 of vroeger (abonnement op Euglena)
- 36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen ... (abonnement Euglena + Kikker)

LIDGELD HERNIEUWEN

Surf aangemeld naar www.jnm.be/lidgeldhernieuwen en ons systeem loodst je door de verschillende stappen van je lidgeldhernieuwing. Eens je lidgeld verwerkt is, krijg je van ons een bevestigingsmailtje.

Je kan ook een domiciliëeringsaanvraag indienen op www.jnm.be/domiciliering. Je lidgeld zal elk jaar van je rekening gevorderd worden, twee weken nadat we je via brief gewaarschuwd hebben. Wie betaalt via domiciliëring krijgt een leuk JNM-cadeau!

KRIJG JE LIDGELD TERUG

Bij heel wat ziekenfondsen kan je een deel van je lidgeld of van de deelnameprijs aan een kamp laten terugbetalen. Bezorg gwen@jnm.be het formulier van je ziekenkas en vermeld duidelijk over welk lid en welk kamp het gaat.

WIJ VERHUIZEN!

Het nationaal bondssecretariaat in de Kortrijksepoortstraat wordt verbouwd. **De komende twee jaar huist het secretariaat in Tarbotstraat 61E, 9000 Gent. De JNM-winkel wordt ondergebracht bij Oxfam Wereldwinkel, Lammerstraat 16, 9000 Gent.** Je kan ons nog steeds bereiken op info@jnm.be of 09/223 47 81.

HET KIKKERTJE is het driemaandelijks nationale tijdschrift voor piepers van JNM. De artikels en foto's worden gemaakt door onze vrijwilligers. Dank aan alle schrijvers en fotografen! Vragen? Inzendingen? Tekeningen? Eén adres: kikkertje@jnm.be

Layout: Mauri Boute
Illustraties: Louize Perdieu

JNM

Met steun van de
Vlaamse overheid

VOORWOORD

HALLO ALLERLIEFSTE PIEPERTJES EN SCHATTEN VAN PIEPBEGELEIDERS,

Het kikkertje is er terug!
Ik zou graag even samen met jullie terugdenken aan het Trollefeest. Ik kan jullie vertellen dat alle animatoren zich enorm geamuseerd hebben en dat we steeds wel leuke reacties kregen. Al de blije gezichtjes, het gelach, de spelletjes, het zot doen ... We werden er allemaal blij van. De piepers? Wel ... die vonden het hopelijk allemaal megaleuk?! Ik zou graag van de gelegenheid gebruik maken om iedereen nog eens te bedanken voor dit fantastisch Trollefeest. Het was zeer speciaal en dit allemaal dankzij jullie. Dus lieve piepertjes en begeleiders: **BEDANKT** en tot volgend jaar!

Nu het al wat kouder begint te worden en de bomen toch al merendeel van hun blaadjes kwijt zijn, gaan wij natuurlijk niet binnenzitten. In dit Kikkertje vind je allerlei leuke activiteiten en tips die je kan doen deze winter. Dus met een warme jas, leuke handschoenen en een warme, zachte sjaal kan je zeker de kou trotseren. Als je speelt, krijg je het vanzelf weer warm.
Hopelijk zie ik deze winter goed ingepakte piepers buiten spelen.

Warme en knusse groetjes!
Cheyenne
Opperpiep 2014-2015

KUNNEN WE MAMMOETEN TERUG TOT LEVEN WEKKEN?

illustraties door Louize Perdieus
geschreven door Dries De Decker

Mammoetenmummie / Bron: Aaron Tam (in The Guardian, via Getty images)

Vorig jaar vonden wetenschappers in Rusland een bevroren mammoet in het ijs. Het was een baby'tje van de soort wolharige mammoet, dat 39.000 jaar geleden onder sneeuw of water is terechtgekomen en goed bewaard is gebleven door de kou. De mammoet was natuurlijk al lang geleden gestorven, maar zijn huid en haar zijn goed bewaard gebleven zoals bij een mummie. Mummies van mammoeten zijn belangrijk om te weten hoe ze eruitzagen, want ze zijn al duizenden jaren geleden uitgestorven, na de ijstijd.

Mummies in het ijs

In de laatste vijf jaar zijn er nog meer goed bewaarde mammoeten gevonden in de Russische permafrost. Permafrost ('permanente vorst') is ijs dat normaal gezien nooit smelt omdat het zelfs in de zomer niet warmer wordt dan 0 graden. Maar de laatste jaren smelt het ijs soms wel, door de opwarming van de aarde. Dan wordt soms een mammoet zichtbaar die al duizenden jaren verscholen lag. De lokale bevolking van Siberië weet dat ze zo'n goed bewaarde mammoet kunnen verkopen aan wetenschappers. Japanse wetenschappers bestelden per vliegtuig enkele mammoeten om te onderzoeken.

“Japanners ontdekten dat in één van de mammoeten nog bloed zat, dat is heel zeldzaam”

Zo ontdekten de Japanners dat in één van de mammoeten nog bloed zat. Dat is heel zeldzaam. Het was ook speciaal bloed, want het was niet bevroren terwijl het min 7 graden was. Waarschijnlijk heeft het

bloed van mammoeten een antivriesstof zodat ze beter tegen de kou konden.

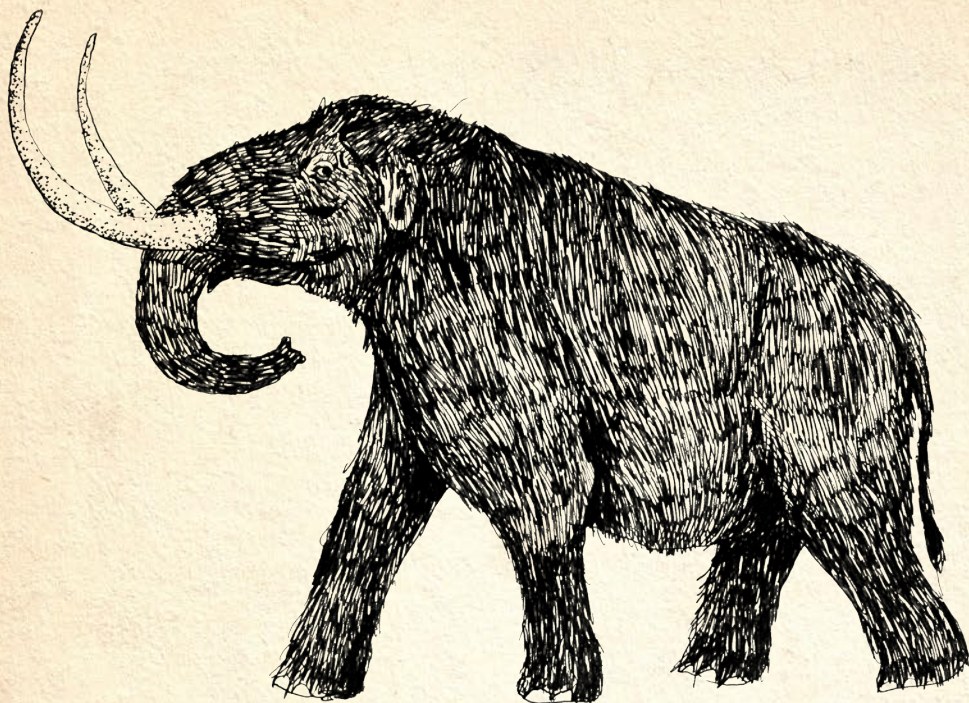
Andere wetenschappers vonden dit heel interessant, want in bloed zit DNA. En dit kunnen ze gebruiken

om de mammoet te klonen. Dus hebben ze een beetje mammoetenvlees met bloed uit de mammoet gehaald.

Ze zeggen dat het belangrijk is om mammoeten terug tot leven te wekken omdat we zo meer kunnen bijleren over mammoeten. Maar eigenlijk vinden ze het vooral heel cool.

Mammoetenbloed / Bron: Semyon Grigoriev (voor The Siberian Times)

DE MAMMOET VAN TOEN ...

WAT BETEKENT ...

DNA

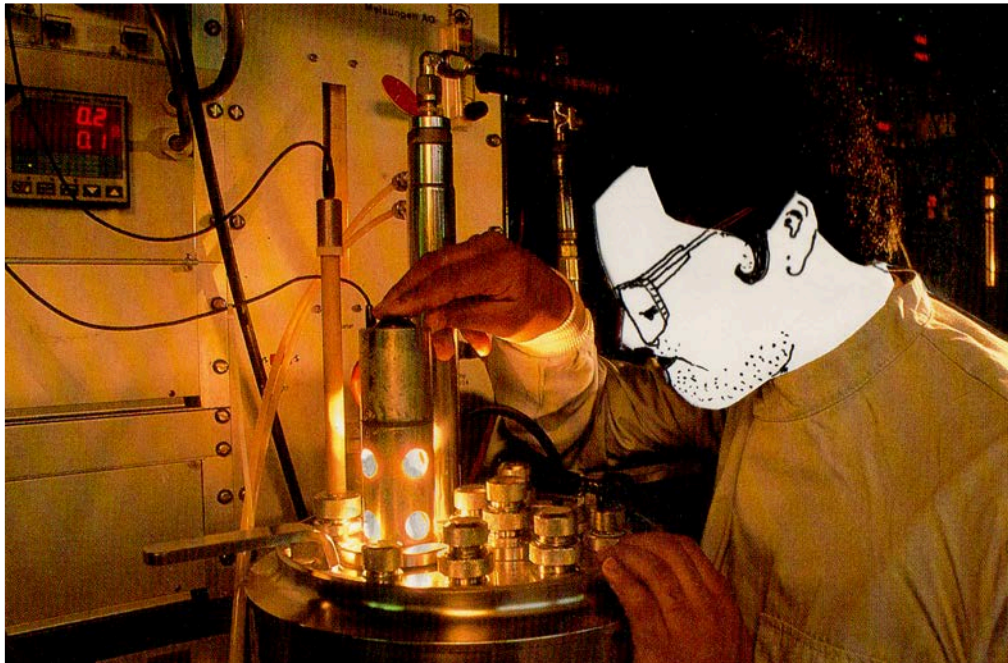
DNA is een stof die in alle dieren en planten en mensen zit. Het is zo klein dat je het niet kan zien maar het heeft nog meer informatie dan een boek. Alles over hoe een dier of plant eruitziet is deel van het DNA. Een olifant is bijvoorbeeld kaal maar een mammoet heeft haar. In het DNA van de mammoet staat ergens een code waardoor er haar groeit op de mammoet.

Klonen

Bij klonen kopiëren wetenschappers het DNA van een dier en maken een babydier met hetzelfde DNA. Het nieuwe dier zal er exact hetzelfde uitzien als het andere omdat ze hetzelfde DNA hebben. Zoals bij een tweeling, maar ze zijn niet even oud. Wetenschappers hebben al een paar dieren gekloond. De eerste keer dat het gelukt was, was bij een schaap. Mensen zijn nog nooit gekloond. Het zou wel kunnen maar wetenschappers vinden dit een beetje te gek.

Helaas gaat DNA na een lange tijd kapot dus dinosaurussen klonen zoals in de film 'Jurassic Park' gaat niet. Mammoeten leefden niet zo lang geleden vergeleken met dinosaurussen dus dat gaat misschien wel.

Wetenschapper aan het werk.

Zo kloon je een mammoet

Er zijn wel wat problemen. Klonen is sowieso al heel moeilijk, maar het is nog veel moeilijker met DNA van een mammoet. Het DNA is een door de ouderdom nogal kapot en dus moeten ze er stukjes DNA van een olifant tussen plakken. Mammoeten lijken heel sterk op olifanten dus het grootste deel van het DNA is hetzelfde. Maar het kan natuurlijk dat het resultaat een beetje meer op een olifant lijkt dan een echte mammoet. En een foutje is snel gemaakt, en dan kan de nieuwe mammoet gehandicapt zijn.

***“Een foutje
is snel gemaakt,
en dan kan de nieuwe
mammoet
gehandicapt
zijn”***

Het DNA moet dan groeien tot een mammoet. Hiervoor hebben we eigenlijk een mama-mammoet nodig, maar omdat we die natuurlijk niet hebben willen ze hiervoor ook een olifant gebruiken. De baby-mammoet willen ze dus doen groeien in de buik van een olifant. Dat is ook moeilijk want een baby-mammoet is groter dan een baby-olifant.

En als de mammoet dan geboren wordt, dan is zijn mama een gewone olifant en dus gaat hij olifantenmanieren leren. Daarom zullen we misschien nooit weten hoe mammoeten echt waren.

Mammoetdateigenlijkwel?

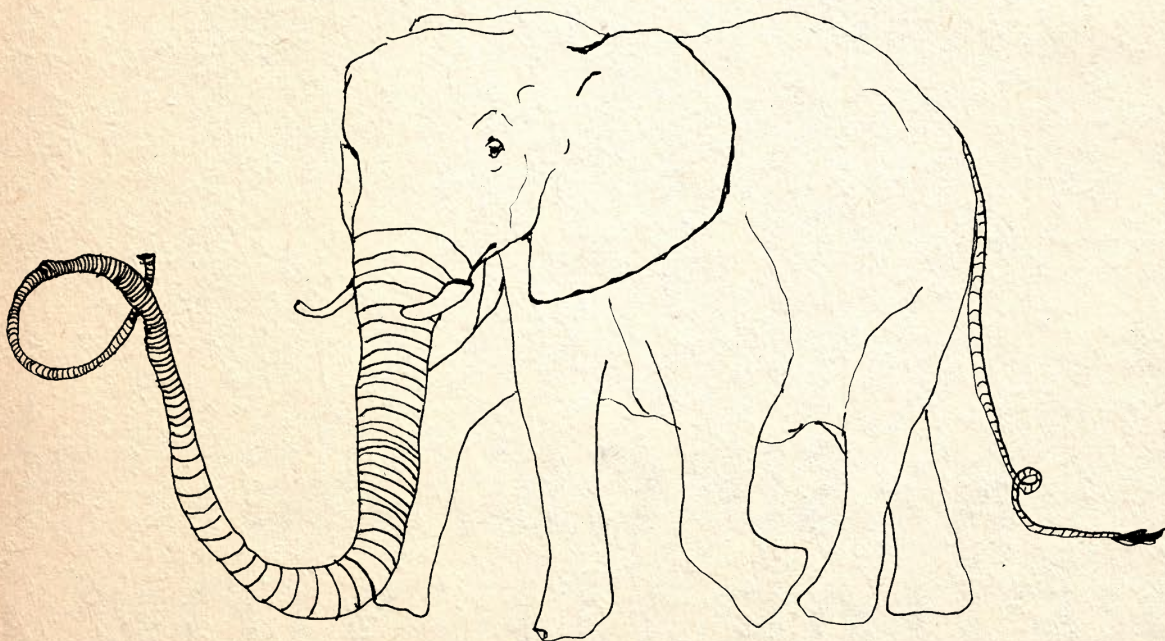
Dus, het is moeilijk maar misschien wel mogelijk om een mammoet te klonen. Moeten we het daarom doen? De wetenschappers en veel andere mensen vinden het natuurlijk heel leuk en spannend maar toch zijn er ook heel veel twijfels.

Ten eerste gaat de mammoet die geboren wordt misschien ongelukkig zijn en niet goed kunnen weten hoe hij zich moet gedragen. Mammoeten leefden in kuddes, dus een eenzame mammoet gaat misschien met geen enkel ander dier kunnen praten of spelen. We kunnen hem ook moeilijk bij olifanten zetten, want daar is het waarschijnlijk te warm voor een mammoet.

Ze eten ook niet hetzelfde als olifanten. Heel lang dachten wetenschappers dat

mammoeten vooral gras aten maar nu denken ze dat ze vooral kleine planten zoals paardenbloemen graasden. Je zou het misschien niet denken, maar in de ijstijd waren er in Rusland veel meer bloemen en minder dennebomen. Misschien kunnen we de omgeving van de mammoet niet meer namaken. We kunnen beter de natuur die er nu is beschermen.

Natuurbeschermers zijn ook niet zo blij met het idee om een andere reden. Want door te zeggen dat je mammoeten kan klonen, lijkt het alsof je uitgestorven diersoorten terug kan halen. Maar eigenlijk is dit supermoeilijk, heel duur en misschien zelfs onmogelijk. Het is veel beter om te zorgen dat zeldzame soorten zoals tijgers of panda's niet uisterven, in plaats van ze te laten uitsterven en dan later terug te klonen.

DE GEKLOONDE MAMMOET VAN NU ...

WIE EET WIE?

illustraties door Louise Perdieus

In de natuur gaat niets verloren. Heeft het ene dier wat minder eten, dan heeft het andere wat meer. Ken jij het menu van de dieren hieronder? Teken pijlen wie wat eet, en spiek achteraf eens bij de oplossing onderaan. Wist jij alles al?

havik

muis

bonte specht

rups

eikel

koolmees

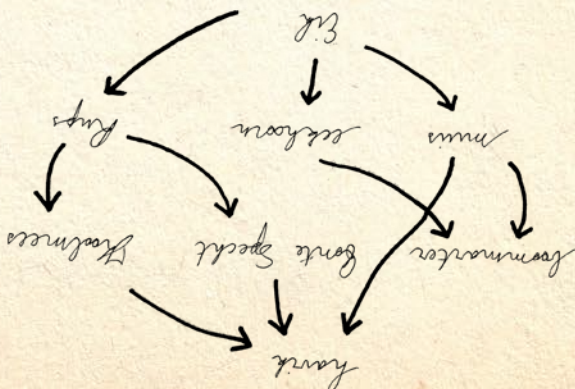

eekhoorn

boommarter

OPLOSSING

EMPERS PANNENKOEKEN RECEPT

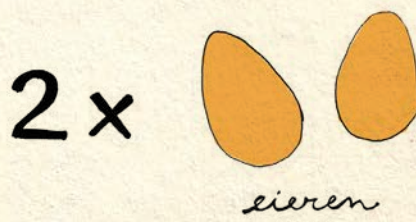

geschreven door Emma en Perniele
illustraties door Louise Perdieus

Liefste kindertjes,
De winter is in het land en je weet wat dat betekend. Lekker buitenspelen in de kou met warme jassen en wanten aan. Een heus sneeuwbal gevecht of gewoon wandelen door een prachtig winter landschap. Er zijn zoveel leuke dingen te doen in de winter, maar wat is er nou leuker dan, na een lange dag in de natuur te spelen, iets lekkers warm te eten? Mhh, niets? Inderdaad! Daarom delen wij, Emma en Perniele, speciaal voor jullie ons heerlijk pannenkoeken recept.

INGREDIENTEN

Dit is een recept voor twee personen.
Suiker of vanille suiker toevoegen naar smaak.

2,5 dl

BEREIDINGSWIJZE

1.

Meng de bloem, eitjes in een kom. Voeg de suiker toe en meng alles door elkaar.

2.

Voeg rustig de melk toe en blijf het geheel opkloppen tot je een vloeibare maar glad geheel krijgt.

TIP

Gebruik zelfrijzende bloem en laat het beslag een uurtje rusten voor je begint te bakken. Op deze manier krijg je een luchtigere pannenkoek.

3.

Laat een pan met een klontje boter goed heet worden en giet er beslag in voor 1 pannenkoek.

4.

Draai de pannenkoek eens de luchtbelletjes bovenaan opdrogen en openspringen.

Zorg ervoor dat de pan heet genoeg is anders blijft de pannenkoek kleven en kan je deze niet draaien.

Kusjes, Jullie Keukenprinsesjes,
Emma en Perniele

GROOT LICHT

*illustraties door Louise Perdieus
geschreven door Valerie Himschoot*

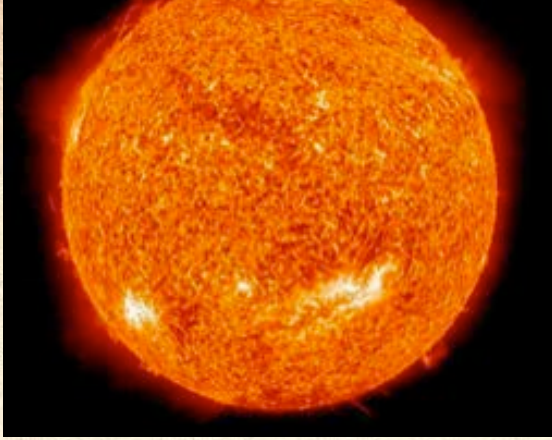

Licht is iets wonderlijks. Het is een vorm van energie die verbonden is met warmte, kleur en leven op aarde. Veel van de energie die wij mensen nu gebruiken, was ooit zonne-energie. Voor het grootste deel van de mensen op aarde is licht helemaal niet zo vanzelfsprekend als voor ons! Gelukkig is er niet alleen licht rondom ons, maar ook binnenin onszelf.

Naar de sterren en terug!

Licht is een vorm van **energie**. De belangrijkste bron van energie op de wereld waarop wij leven is de **zon**. De zon is eigenlijk een **ster** waar onze planeet rond draait! De aarde draait jaar in jaar uit rondjes rond de zon, omdat ze wordt aangetrokken door de zwaartekracht van de zon. Wanneer jij verjaart, hebben we weer een rondje rond de zon gedaan! Zoals alle sterren, zal de zon op een dag een 'Rode Reus' worden. Rode Reus is de naam die mensen geven aan een ster die bijna uitgedoofd is. Wanneer de zon

volledig uitdooft, wordt ze een Witte Dwerg. Eigenlijk is de energie die we van de zon krijgen veel meer dan enkel licht. Elke kleur die wij kunnen zien is eigenlijk een weerkaatsing van licht. Zonne-energie bereikt ons in vele andere vormen, zoals infrarood- en ultravioletstralen. Net als licht is **warmte** ook zonne-energie, maar voelbaar in plaats van zichtbaar. Door deze warmte kan ook zout water uit de oceanen verdampen en **wolken** maken die op het land zoet water laten regenen. Als mens kunnen wij maar een klein deeltje begrijpen van hoe gul de zon voor ons is!

Zonnestraaljagers

Planten kunnen groeien dankzij de zon. Een plantje kan zonne-energie omzetten in voedsel, waardoor ze kan groeien. Dit wordt **fotosynthese** genoemd. Zonder de zon zou het zaadje van een plant zelfs niet kunnen kiemen! Ook een dier heeft op zijn beurt dit plantje nodig om te groeien. Dankzij de zon kan er **leven** op onze aarde bestaan. De grootste bron waar mensen vandaag energie uit halen, komt van de zon, maar niet rechtstreeks. Eigenlijk is het zonne-energie van miljoenen en miljarden jaren geleden! Deze energie werd door plantjes en diertjes 'opgevangen' en begraven onder vele lagen aarde. Vandaag worden die door de mens uit de grond gehaald in de vorm van **olie** en **steenkool**. Daardoor heeft de mens heel snel veel dingen kunnen uitvinden en maken. Bijvoorbeeld het huis waarin je woont en de fiets waarmee je rijdt. Ondertussen heeft de mens vele van deze '**fossiele brandstoffen**' opgegraven en gebruikt en weten we dat dit binnenkort allemaal opgebruikt zal zijn. Daarom is het belangrijk dat de mens zonne-energie rechtstreeks van de zon leert gebruiken en niet meer van de zonnestralen van lang geleden.

Klaarlichte nacht

De mens heeft ook nog andere manieren uitgevonden om energie te maken. **Kernenergie** is daar een voorbeeld van. In een grote fabriek wordt elektriciteit gemaakt, waardoor we bijvoorbeeld het licht kunnen laten branden wanneer het normaal gezien

donker is. Voor ons is het heel normaal om zomaar licht of warmte te maken wanneer de zon onder is, maar in vele werelddelen is dat helemaal niet zo **vanzelfsprekend!** In verschillende landen in Azië bijvoorbeeld, zoals Nepal, China en India, is er soms slechts elektriciteit gedurende een paar uur per dag. Vaak is er helemaal geen elektriciteit. Dan kunnen mensen enkel zien met **kaarslicht** of dankzij andere sterren in ons universum. Ook de **maan**, die zonlicht van onze zon weerkaatst zorgt voor licht. En dat terwijl wij hier vaak zomaar overal overbodig lichten laten branden! Denk maar aan alle reclame en winkels die 's nachts hun lichten aan laten. Ook straatverlichting verbruikt veel energie, terwijl we misschien niet zoveel licht op straat nodig hebben. Het is belangrijk dat we allemaal samen goed opletten wanneer en waarom we energie verbruiken, zodat we enkel energie gebruiken wanneer het écht nodig is.

Stralen maar!

Sommige **mensen** geloven dat mensen ook een bron van energie zijn. We hebben energie nodig om te leven, maar we kunnen elkaar ook energie geven. Ooit al gehoord van het spreekwoord "een **zonnetje in huis** zijn"? Dat wordt gezegd wanneer mensen andere mensen verwarmen en doen glimlachen. Natuurlijk kan niet iedereen altijd een zonnetje zijn, maar het is wel belangrijk om te onthouden dat er een grote bron van energie **binnenin** elk van ons zit. Wanneer we in onszelf geloven, kunnen we onze energie delen met anderen door ons Groot Licht vanbinnen te laten schijnen.

PIEPVERANTWOORDELIJKEN

Akerland	Mara Van Osselaer	0487/906636	maravano@live.be
Akerland	Thomas Nouws	0476/512196	thomas.nouws@gmail.com
Antwerpen	Lotte Gielis	0471/023260	lottegielis@gmail.com
Bovenschedde	Anna Verhoeven	0472/403126	annaverhoeven1995@gmail.com
Brugge	Robin Van Den Broeck	0484/754552	vandenbroeck.robin@gmail.com
Brugge	Mumtaaz Viaene	0493/199303	mumtaaz@telenet.be
Durmeland	Milena Van Driessche	0478/839535	milena.vandriessche@gmail.com
Durmeland	Floris Van Laere	0499/487370	floris.vandriessche@gmail.com
Durmeland	Anna Coppieters	0474/341483	anna.coppieters@gmail.com
Eeklo	Roeland Develter	0474/309279	roel_d_@hotmail.com
Fruittreek	Andries Habex	0475/246928	honingraadje@gmail.com
Gent	Frederick Schelstraete	0498/601551	frederick-jnm@outlook.com
Gent	Basile Leroy	0479969490	basile.leroy.jnm@hotmail.com
Gent	Babette Oosterlynck	0475 6742 55	oosterlynckbabette@gmail.com
Hageland-Zuiderkempen	Floriaan D'hulster	0489/412507	floriaandhulster@gmail.com
Kortrijk	Sara Van Beneden	0478/570342	saravanbeneden@gmail.com
Land Van Aalst	Cheyenne Guldemont	0486/538036	guldemont.cheyenne@gmail.com
Land Van Aalst	Tomas De Backer	0471/443069	tomasdebacker@hotmail.com
Leievallei	Klara Bolckmans	0479/027440	klara.bolckmans@gmail.com
Leuven	Wies Nelissen	0471/181884	wies.nelissen@skynet.be
Markvallei	Daan Cools	0479/919485	
Mechelen	Emma Scheerlinck	0484/570157	emma.scheerlinck@telenet.be
Midden-Limburg	Evelien Froyen	0487/60 89 24	klein-maar-dapper@hotmail.com
Middenkust	Jeroen Demaeght	0499/99 89 68	demaeghtjeroen@hotmail.be
Moervallei	Balder Deliaert	09/2293008	balder_d@hotmail.com
Neteland	Floris Sanczuk	01/4881271	florissanczuk@hotmail.com
Ninove-Geraardsbergen	Gert De Keersmaeker	05/4415592	gertdkeersmaeker@gmail.com
Noordwest-Brabant	Linde Verlooy	0499/722026	lindeverlooy@telenet.be
Pajottenland	Lore Bonte	0494/809808	lore_bonte@hotmail.com
Pallieterland	Kato Van Bostraeten	0497777674	katovanb@hotmail.com
Poekebeek	William Hautekiet	0470/05 64 51	william.hautekiet@jnm.be
Roeselare	Robbe Cool	0471/204492	robbecool10@hotmail.com
Roeselare	Sam Durnez	0494/414811	sam.durnez@hotmail.com
Scheldeland	Anna Verhoeven	0472/403126	annaverhoeven1995@gmail.com
's Heerenbosch	Joke Lasuy	0489/401077	jokelasuy@hotmail.com
Taxandria	Kirsten Janssens	0477/524159	k-janssens@hotmail.com
Vlaamse Ardennen	Joke Van der Heyden	0476381209	vdheyden.joke@gmail.com
West-Limburg	Eli Bijmens	0478/529370	elibijmens@hotmail.com
Westland	Sarah Parmentier	0491/361545	sarah_parmentier@hotmail.com
Zandland	Jan Kemps	0485/003688	jan@annetanne.be
Zottegem	Seppe Ghijs	0485/071796	seppoghijs@hotmail.com
Zuid-Limburg	Riene Bijmens	0474/104777	rienebijmens@hotmail.com
Zuidwest-Brabant	Louise De Cort	0477/62 99 60	louisedecort@hotmail.com

WAAROM VOSSEN OP EGELS Plassen

IS TE KOOP IN DE JNM WINKEL EN STAAT BOORDEVOL LEUKE NATUURWEETJES

Sommige dagvlinders, zoals de **dagpauwoog** en het **zandoogje**, hebben vlekken op hun vleugels die eruit zien als echte ogen. Op die manier schrikken ze hun vijanden af en worden ze minder snel opgegeten.

DAGPAUWOOG

Vliegende zwam

Deze rode paddenstoel met witte stippen is heel giftig! Weet je hoe de deze paddenstoel aan zijn naam komt? Vroeger werden stukjes vliegenzwam in een kommetje melk gelegd. Wanneer vliegen van dit sapje dronken, gingen ze dood. Vandaar zijn naam 'vliegenzwam'.

WIJ VERHUIZEN! Het nationaal secretariaat in de Kortrijksepoortstraat wordt verbouwd. De komende twee jaar huist het secretariaat in Tarbotstraat 61E, 9000 Gent. De JNM-winkel wordt ondergebracht bij Oxfam Wereldwinkel, Lammerstraat 16, 9000 Gent. Je kan ons nog steeds bereiken op info@jnm.be of 09/223 47 81. Meer info op www.jnm.be en jnm.be/winkel.

**KIJK SNEL OP PAGINA 15 VOOR LEUKE WEETJES UIT
-WAAROM EGELS OP VOSSEN PLASSEN-**

